

רשומות

הצעות חוק

20 בנובמבר 1963

585

ד' בכסלו תשכ"ד

עמוד

- 26 חוק עבודה נשים (תיקון מס' 2) תשכ"ד—1963
- 28 חוק לתיקון פקודת מסילות הברזל הממשלתיות (מס' 3) תשכ"ד—1963

התאחדות עובדי הממשלה בישראל, תל אביב, מודיעת על פרסום הצעות חוק אלה, אשר הוגשו לראשונה ב-15 באוקטובר 1963, ונמצאות כעת בלשכת השר לתיקון חוקים, משרד המשפטים, תל אביב.

הצעת חוק מס' 2, תשכ"ד, לתיקון חוק עבודה נשים, מטרתה להוסיף פרק 1א' לחוק, לפיו יחולו חוקי העבודה על נשים העובדות במשרות מסוימות, וכן להוסיף פרק 1ב' לחוק, לפיו יחולו חוקי העבודה על נשים העובדות במשרות מסוימות, וכן להוסיף פרק 1ג' לחוק, לפיו יחולו חוקי העבודה על נשים העובדות במשרות מסוימות.

הצעת חוק מס' 3, תשכ"ד, לתיקון פקודת מסילות הברזל הממשלתיות, מטרתה להוסיף פרק 1א' לפקודה, לפיו יחולו חוקי העבודה על עובדי המסילות הברזל הממשלתיות, וכן להוסיף פרק 1ב' לפקודה, לפיו יחולו חוקי העבודה על עובדי המסילות הברזל הממשלתיות.

חוק עבודת נשים (תיקון מס' 2), תשכ"ד-1963

- תיקון סעיף 4
1. בסעיף 4 לחוק עבודת נשים, תשי"ד-1954¹ (להלן - החוק העיקרי), בסעיף קטן (א) אחרי פסקה (2) יבוא:
- "(3) שר העבודה רשאי להתיר העבדת עובדת בלילה במקום שבו עובדים בשלוש משמרות, אם לדעת השר אי מתן ההיתר עלול לפגוע באפשרויות התעסוקה לנשים ועבודת הלילה אין בה כדי לפגוע במיוחד בבריאות האשה."
- תיקון סעיף 7
2. בסעיף 7 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ד), אחרי פסקה (2) יבוא:
- "(3) עובדת שנעדרה מעבודתה מכוח פסקה (1) והתייצבה לעבודה לפני תום תקופת חופשתה, או הביעה רצונה לחזור לעבודה כאמור, לא יוכל המעביד לדחות את החזרתה לעבודה יותר מארבעה שבועות מיום שהתייצבה או הביעה רצונה לחזור."
- תיקון סעיף 9
3. בסעיף 9 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ב), בסופו, יבוא "הוראת סעיף קטן זה לא תחול על עובדת ארעית או זמנית, אלא אם עבדה אצל אותו מעביד או באותו מקום עבודה ששה חדשים לפחות".

דבריו הסבר

- החוק המוצע בזה בא להכניס בחוק עבודת נשים, תשי"ד-1954, מספר תיקונים מחוייבים לפי הנסיון בהפעלתו של החוק, ואלה הם:
1. סעיף 2 (א) לחוק העיקרי אוסר על העבדת עובדת בלילה. הנסיון הוכיח, כי איסור זה פוגע לעתים בסיכויי התעסוקה לנשים, בעיקר במפעלים שבהם עובדים בשלוש משמרות. הוצאת העובדות מעבודת לילה במפעלים כאלה פירושה מתן מעמד קבע לעובדים במשמרות ליליות. אך אין לפתור בעיה זו בהיתר-שעה ששר העבודה מוסמך ליתן במקרים מסויימים לפי סעיף קטן (2) לסעיף 4, אלא בהיתר של קבע.
- החוק המוצע בא להסמיך את שר העבודה להתיר העבדת עובדת בלילה במקום שבו עובדים בשלוש משמרות, אם, לדעתו, עלול אי מתן ההיתר לפגוע באפשרויות התעסוקה לנשים, ועבודת הלילה אין בה כדי לפגוע במיוחד בבריאות האשה.
2. סעיף 7 לחוק העיקרי מאפשר לעובדת להיעדר מעבודתה בתוך תקופת הריונה ואחרי הלידה; בין היתר זכאית, לפי סעיף 7 (ד), עובדת שעבדה במפעל לפחות שנתיים לצאת בשבוע השביעי לאתר הלידה לחופשה עד שנה אחת ללא תשלום. אורך תקופת החופשה מחייב שהמעביד ידע מראש על מועד שובה של העובדת לעבודה, כדי שיוכל לקיים סדר עבודה תקין. אין ספק כי שובה של העובדת באופן פתאומי לפני תום מועד חופשתה מערער סדר זה. מוצע, איפוא, כי במקרה כזה, יוכל המעביד לדחות את תחילת העבודה למועד שייקבע תוך ההסכם עם העובדת ושלא יהיה מאוחר מארבעה שבועות.

1 ס"ח 160, תשי"ד, עמ' 154; ס"ח 403, תשכ"ג, עמ' 133.

3. סעיף 9 (ב) אוסר על פיסורי עובדת בהריון בלי היתר מאת שר העבודה. ההיתר לא יינתן אם ראה השר שהפיטורים קשורים בהריון. לפי נוסח ההוראה אפשר לפרש שחסינות זו נחוגה לעובדת קבועה בלבד, ואילו מעמדה של עובדת זמנית או ארעית הוא בלתי ברור; בכג"צ 79/59 (פסקי דין י"ג, עמ' 1615) קבע בית המשפט העליון כי לפיסורי עובדת זמנית אין צורך בהיתר שר העבודה.

החוק המוצע בא לקבוע שאיסור הפיטורים חל גם על עובדת זמנית או ארעית, ובלבד שעבדה אצל אותו מעביד, או באותו מקום, ששה חדשים רצופים לפחות.

להלן סעיפי החוק העיקרי שהחוק המוצע בא לתקנם:

4. (א) שר העבודה רשאי להתיר העבדת עובדת בלילה:

(1) בתקופה שבה קיים במדינה מצב של חירום בתוקף אכרזה לפי סעיף 9 (א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, וכן בשעה שצרכי ההספק והשירותים החיוניים מחייבים זאת, לדעת השר;

(2) בתהליכי ייצור שחומר הנתון לתהליך הייצור עלול להתקלקל במהירות ועבודה לילה דרושה למניעת קלקול ודאי של החומר.

(ב) שר העבודה רשאי להתיר, העבדת עובדת בלילה במקום שבו עובדים בשלוש משמרות ויש בו לחץ עבודה זמני ובלתי רגיל.

7. (א) עובדת שהפילה רשאית להיעדר מעבודתה שבוע לאחר ההפלה, ואם אישר רופא כי מצב בריאותה מחמת ההפלה מחייב שתיעדר זמן רב יותר – הזמן שקבע הרופא אך לא יותר מששה שבועות.

זכות להיעדר
מהעבודה

(ב) דין העדר מכוח סעיף קטן (א) כדין העדר מפאת מחלה.

(ג) עובדת רשאית להיעדר מעבודתה:

(1) בחודשי ההריון, אם אישר רופא בכתב כי מצבה לרגל ההריון מחייב זאת ובמידה שאישר;

(2) מתום חופשת הלידה עד תום ששה חדשים מאותו יום, אם אישר רופא כי מצבה עקב הלידה מחייב זאת ובמידה שאישר;

(3) בתקופה שהיא מיניקה את הילד – שעה אחת ביום, בין ברציפות ובין בשתי פעמים; התפסקות המותרות על פי פסקה זאת הן בנוסף להפסקות על פי חוק שעות העבודה ומנוחה, תשי"א-1951, ואין מנכים אותן משכר עבודתה.

(ד) (1) עובדת שעבדה עד תחילת חופשת הלידה אצל אותו מעביד או באותו מקום עבודה לפחות עשרים וארבעה חודשים רצופים, רשאית להיעדר מהעבודה, מראשית השבוע השביעי שאחרי הלידה, מספר חדשים כרבע מספר החודשים שבהם עבדה כאמור, אך לא יותר משנים עשר חודשים וחלק של חודש לא יבוא במנין;

(2) העדרה של העובדת מעבודתה מכוח פסקה (1) דיגה כדין חופשה ללא תשלום וזמן העדרה לא יבוא במנין לגבי זכויות תלריות בוותק.

9. (א) לא יפטר מעביד עובדת בחופשת הלידה או בימי העדרה מעבודה לפי סעיף 7 (ג) (2), ולא יתן לה הודעת פיטורים למועד החל בתקופת האמורות.

גבלת פיטורים

(ב) לא יפטר מעביד עובדת שהיא בהריון וטרם יצאה לחופשת לידה – אלא בהיתר מאת שר העבודה, ולא יתיר השר פיטורים כאמור אם הפיטורים הם, לדעתו, בקשר להריון.

חוק לתיקון פקודת מסילות הברזל הממשלתיות (מס' 3), תשכ"ד-1963

1. בסעיף 20(2) לפקודת מסילות הברזל הממשלתיות, 1936, במקום הקטע המתחיל במלים "ונוסף לכך יהא גם צפוי" ועד סוף הסעיף הקטן יבוא: "ונוסף לכך קנס בשיעור שייקבע על ידי שר התחבורה בתקנות ושלא יעלה על כפל אגרת הנסיעה; בתקנות כאמור רשאי שר התחבורה לקבוע נסיבות בהן יהא אדם פטור מחשלום הקנס".

דברי הסבר

סעיף 20(2) לפקודת מסילות הברזל הממשלתיות, 1936, מטיל קנס על כל נוסע ברכבת ללא כרטיס, או המסרב להציגו לפקיד הרכבת שהורשה לכך. הסעיף האמור קובע גם את שיעור הקנס, והוא 15 אגורות לגבי מי שנוסע במחלקה הראשונה, 10 אגורות במחלקה השנייה ו-5 אגורות במחלקה השלישית.

הוראות אלה אינן מתאימות כבר למציאות מכמה בחינות. ראשית אין כבר כיום מחלקות ברכבת ישראל. שנית שיעור הקנס שנקבע בשנת 1936 הפך מזמן למגוחך ואינו נמצא בשום יחס לאגרה המשתלמת תמורת הכרטיס. אגרה זו עצמה לא נקבעה בפקודה בשיעור קבוע, אלא נקבעת מזמן לזמן בחוקי עזר.

החוק המוצע בא איפוא להעניק לשר התחבורה את הסמכות לקבוע בתקנות את שיעורי הקנס שישתלם על נסיעה ללא כרטיס, ובלבד שהקנס לא יעלה על כפל אגרת הנסיעה. על ידי כך יוכל השר לבסס את שיעורי הקנסות על מחירי הכרטיסים.

מצד שני קורה לעתים, שתנאים אוכייקטיביים בתהנה פלונית אינם מאפשרים לקהל לרכוש כרטיסי נסיעה לפני עלותם לרכבת, כגון במקרה של דוחק יוצא מן הכלל על ידי הקופות. מוצע איפוא להסמיך את שר התחבורה לקבוע בתקנות את הנסיבות בהן יהא אדם פטור מחשלום הקנס, על אף שעלה לרכבת בלי לרכוש כרטיס.

להלן גוסח ההוראה בפקודה הקיימת שחוק זה בא להקנה.

20. (2) כל הנוסע בלי כרטיס או שאינו מראה או אינו מוסר את כרטיסו כאמור לעיל, יהא צפוי לשלם את אגרת הנסיעה בעד המרחק שנסע, או כשיש ספק בנוגע לתחנה או למקום שמשם התחיל את נסיעתו, יהא צפוי לשלם את אגרת הנסיעה בעד המרחק מהתחנה או המקום שמשם יצאו מלכתחילה הרכבת, אניית הקיטור או כל ספינה אחרת, ונוסף על כך יהא צפוי לשלם קנס בשיעור של מאה וחמישים פרוטה, אם נסע במחלקה הראשונה, או בשיעור של מאה פרוטה, אם נסע במחלקה השנייה, או בשיעור של המישים פרוטה, אם נסע במחלקה השלישית, כתנאי שלעולם לא יעלה הקנס על אגרות הנסיעה גופן.

1 ע"ר 1936, תוס' 1 מס' 593, עמ' 169; ס"ח תשי"א, עמ' 226; ס"ח תשי"ח, עמ' 114.